

ELÄKETURVAKESKUS

KALEVANKATU 6 - HELSINKI 10
Puhelin (vaihte) 642511 Postisiirto 120811-5
Liikepankit Osuuskassat Säästöpankit tili 5041-6

Yleiskirje n:o 13/70

17.6.1970

Työntekijäin eläkelain ja yrittäjien eläkelakien mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille

Asia: rekisteröimiskelpoiset lisäedut

Eläketurvakeskus antaa oheisessa liitteessä n:o 1 työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille ohjeet rekisteröimiskelpoisista lisäeduista eli ns. TEL-lisäetujen kartan. Tämä kartta korvaa yleiskirjeessä n:o 15/67 annetun lisäetujen kartan ja siihen yleiskirjeessä n:o 10/69 annetut muutokset.

Uuden TEL-lisäetujen kartan antaminen johtuu pääasiassa yrittäjien eläkelain ja maatalousyrittäjien eläkelain voimaantulosta. Lisäksi on muutettu yhteensovitusmääräyksiä sekä tehty hautausavustuksen rajoittaminen tulo- ja omaisuusverolain 29 §:n 2 momentin puitteisiin pakolliseksi. Lisäeläkkeen ja sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan yhteensovittamista koskevat kohdat on poistettu.

Eläketurvakeskus edellyttää, että eläkelaitokset huolehtivat ensi tilassa lisäeläkejärjestelyjen muuttamisesta nyt annettavaa TEL-lisäetujen karttaa vastaaviksi.

Oheisessa liitteessä n:o 2 Eläketurvakeskus antaa yrittäjien eläkelain ja maatalousyrittäjien eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille ohjeet rekisteröimiskelpoisista lisäeduista eli ns. YEL-MYEL-lisäetujen kartan. Lisäeläkejärjestelyjen rekisteröinnistä annetaan ohjeet myöhemmin.

ELÄKETURVAKESKUS

Markku Kaikkonen
Markku Kaikkonen

Jouko Sirkesalo
Jouko Sirkesalo

Liitteet:

- 1) TEL 11 §:n mukaiset rekisteröimiskelpoiset lisäedut
- 2) MYEL 11 §:n 1 momentin ja YEL 11 §:n 1 momentin mukaiset rekisteröimiskelpoiset lisäedut

TEL 11 §:n MUKAISET REKISTERÖIMISKELPOISET LISÄEDUT

I Vähimmäisetujen saamisen ehtoja koskevat parannukseta) Eläkeikä

Eläkeikä voidaan valita kokonaisina vuosina myös alhaisemmaksi kuin 65 vuotta.

b) Työkyvyttömyyden määritelmä

Työkyvyttömyyseläkkeen saamisen ehtoja voidaan laajentaa siitä, mitä TEL 4 §:n 3 momentissa on säädetty, ottamalla eläketurvan ehtoihin seuraava määräys:

Oikeus saada puolta työkyvyttömyyseläkettä on työntekijällä, jonka työkyvyn voidaan arvioida sairauden, vian tai vamman johdosta olevan yhdenjaksoisesti vähintään TEL 4 §:n 3 momentissa tarkoitettun ajan vähentyneenä ainakin kahdella viidenneksellä, mutta ei siinä määrin, että hänellä on oikeus eläkkeeseen edellä mainitun lainkohdan mukaan.

Työkyvyn väheneminen arvostellaan vertaamalla työntekijän jäljellä olevaa ansaitsemiskykyä hänen ansaitsemiskykyensä ennen sairauden ilmaantumista taikka vian tai vamman saamisesta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu työkyvyttömyys on alkanut vuoden kuluttua siitä, kun työsuhde vakuutuksenottajaan/työntantajaan päättyi, ei työntekijällä ole oikeutta mainitun momentin mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske TEL 6 §:n 4 momentin 2 lauseessa tarkoitettua tapausta eikä myöskään työntekijää, joka on saanut kysymyksessä olevan työsuhteensa perusteella TEL 6 §:n 3 momentin mukaisesti määrättyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä ja jonka työkyky on tämän työkyvyttömyyseläkkeen lakatessa edelleen alentunut siinä määrin kuin 1 momentissa tarkoitetaan.

Milloin 1 momentin mukaista työkyvyttömyyseläkettä saavan työntekijän työkyky alenee siinä määrin, että hänellä on

oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen TEL 4 §:n 3 momentin säännösten mukaisesti, muutetaan hänen eläkkeensä täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi, joka määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempi eläke. Jos kuitenkin työntekijä on 1 momentin mukaista työkyvyttömyyseläkettä saadessaan ollut työsuhteessa tai yrittäjänä ja on sen perusteella oikeutettu TEL:n, LEL:n, YEL:n tai MYEL:n mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen siten, että hänen sen mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettään määrättäessä otetaan huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio, maksetaan hänelle tämän vakuutus sopimuksen näiden sääntöjen perusteella määräytyvästä täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä, jollei TEL 8 §:n säännöksistä muuta johdu, se osa, joka perustuu TEL 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuun aikaan.

c) Perhe-eläkkeen ehtojen laajennus

Perhe-eläkkeen ehtoihin voidaan tehdä seuraavat laajennukset:

- 1) Perhe-eläkkeeseen nähden ei noudateta TEL 4 a §:n 1 momentissa mainittua 40 vuoden ikärajoitusta eikä 3 vuoden aikarajoitusta. Viimeksi mainittua aikarajoitusta tulee kuitenkin noudattaa, jos edunjäyttäjää avioliiton solmimisesta lähtien kuolemaansa saakka on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön; ja
- 2) TEL 4 a §:ssä ja 4 b §:ssä mainittu 18 vuoden ikä muutetaan 21 vuodeksi.

II Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen määrää koskeva lisäetu

Milloin eläketurvaan sisältyy eläkkeen määrää koskeva lisäetu, tulee eläkeiän ja työkyvyttömyyden määrittelemän olla lisäedun osalta samat kuin peruseläketurvassa.

Milloin työkyvyttömyys aiheutuu sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka työntekijällä oli työsuhteen alkaessa, hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen lisäeläketurvan perusteella vain, jos hän on tullut työkyvyttömäksi lisäeläketurvan piiriin tuluaan ja aikaisintaan vuoden kuluttua työsuhteen alkamisesta.

a) Vanhuuseläkkeen suuruus

Vanhuuseläkkeen suuruus tulee määritellä seuraavassa esitettäviä periaatteita noudattaen.

Täyden lisäeläkkeen suuruus lasketaan niin, että lisäeläkkeen ja samaan työsuhteeseen perustuvan TEL:n mukaisen peruseläkkeen yhdessä muodostama täysi tavoite-eläke on eläketurvan ehdoissa määrätty prosenttimäärä p % eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa vähemmän kuin eläketurvan ehdoissa määrätty täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika n kuukautta, tavoite-eläke on eläkkeeseen oikeuttavien täysien palveluskuukausien lukumäärän osoittama n:s osa sen täydestä määrästä.

Lisäeläkkeen määrää rajoitetaan niin, että se yhdessä TEL:n ja LEL:n mukaisten vanhuuseläkkeiden sekä sellaisten työ- ja virkasuhteisiin ja YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvien muiden vanhuuseläkkeiden kanssa, jotka työnantaja ilmoittaa otettavaksi huomioon, on enintään 60 % (tahi 66 %) korkeimmasta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta palkasta.

Edellä mainittua rajoitusta tehtäessä voidaan lisäksi kansaneläkettä vastaavana vähennyksenä ottaa huomioon joko

- kansaneläkkeen perusosa tai
- TEL 8 §:ssä tarkoitettu kansaneläkettä vastaava määrä.

YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvat vanhuuseläkkeet voidaan sopia otettavaksi aina huomioon edellä mainittua rajoitusta tehtäessä.

Milloin eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika on laskettu myöhemmästä ajankohdasta kuin työsuhteeseen tulosta lähtien, on lisäeläkkeen suuruutta laskettaessa TEL:n mukaisesta peruseläkkeestä rinnastettava muiden työsuhteiden vapaakirjoihin se osa, joka vastaa aikaa, jota ei ole otettu huomioon tavoite-eläkettä laskettaessa.

Lisäksi voidaan lisäeläkkeen suuruus määritellä siten, että se on edellä sanotulla tavalla määritellystä lisäeläkkeestä se suhteellinen osa, joka vastaa lisäeläkejärjestelmän voimaantulosta eläkeikään lasketun palvelusajan osuutta koko lisäeläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta.

Muutettaessa rekisteröimätön eläkejärjestely rekisteröidyksi, eläketurvan ehdoissa voidaan lisäksi määrätä, että uuden järjestelmän mukaisen eläkkeen tulee kunkin työntekijän osalta aina olla vähintään sen suuruinen, että se vastaa uuden järjestelmän hyväksi hänen osaltaan siirrettäviä aikaisemman eläkejärjestelmän varoja. Vastavasti voidaan menetellä myös silloin, kun rekisteröidyn eläkejärjestelyn ehtoja muunnetaan.

Eläkkeen perusteena oleva palkka tulee määrittää samoin kuin se on määritetty henkilön peruseläketurvan osalta.

Eläkkeeseen oikeuttavan palvelusajan laskemistapa tulee määritellä eläketurvan ehdoissa. Palvelusaika voidaan valita myös todellisesta palvelusajasta poikkeavaksi. Palvelusaikaa yli eläkeiän älköön luettako eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi.

TEL:n mukainen peruseläke tulee laskea ottamatta huomioon TEL 8 §:n mukaista yhteensovitusta ja ottamatta huomioon työntekijän mahdollista palvelusta yli eläkeiän. Peruseläkkeet (ja myös lisäeläkkeet) tulee ottaa huomioon muunnettuna vastaamaan eläkejärjestelmän eläkeikää. TEL:n 5a ja 7b §:en mukainen peruseläkkeen korotus rinnastetaan lisäeläkkeen suuruutta laskettaessa muiden työsuhteiden vapaakirjoihin.

Prosenttiluku p tulee valita niin, että se on enintään 66.

Täytyen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika n tulee valita väliltä 300-504 kuukautta.

Eläkejärjestelmissä, joissa eläkeikä on 65 vuotta alhaisempi, voidaan vanhuuseläkkeeseen liittää kansaneläkettä vastaava lisäosa, jota maksetaan järjestelmän eläkeiästä kansaneläkkeen eläkeikään. Tämän lisäosan suuruus tulee määritellä siksi määräksi, jolla kansaneläkkeen huomioonottaminen lisäeläkkeen varsinaisessa laskemissäännessä on pienentänyt vanhuuseläkkeen määrää.

b) Työkyvyttömyyseläkkeen suuruus

Työkyvyttömyyseläkkeen suuruus tulee määrittää kuten vanhuuseläkkeen suuruus. TEL 6 §:n 3 momentin mukaisissa työkyvyttömyyspauksissa tulee eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi lukea mainitun momentin mukaisesti myös eläkeikään jäljellä oleva aika.

Jos eläkeikä on korkeampi kuin 65 vuotta, voidaan eläkejärjestelmään liittää sellainen työkyvyttömyyseläkkeen määrää koskeva lisäetu, että se yhdessä peruseläkkeen työkyvyttömyyseläkkeen kanssa on saman suuruinen kuin korotettua eläkeikää vastaava peruseläkkeen vanhuuseläke.

c) Työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeen yhteensovitus eräiden muiden eläkkeiden kanssa

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet tulee yhteensovittaa tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja sotilasvammalain mukaisten eläkkeiden kanssa noudattaen lisätujen vapaakirjan ehdoissa ja perusteissa sanottuja periaatteita niistä kuitenkin siten poiketen, että yhteensovitusrajaa laskettaessa käytetään samaa prosenttilukua ja saman määräistä kansaneläkettä kuin lisäeläkkeen suuruutta kohdan II a mukaan määrättäessä.

III Perhe-eläkkeen määrää koskeva lisäetu

a) Perhe-eläkkeen ehdot

Perhe-eläkkeen saamisen ehdot ovat joko samat kuin TEL 4, 4 a ja 4 b §:ssä sanotut tai nämä ehdot laajennettuna kohdan I c mukaisesti. Näiden ehtojen tulee olla samat sekä perusturvan että lisäeläketurvan osalta.

Perhe-eläke jakautuu edunsaajien kesken siten, että leski saa siitä kaksi ja kukin lapsi yhden yhtä suuren osan.

Perhe-eläkettä ei suoriteta

- leskelle, jos avioliitto on solmittu työntekijän täytettyä 65 vuoden iän; tai
- jos työntekijä on kuollut vuoden kuluessa työsuhteensa alkamisesta ja kuoleman pääasiallisena syynä on sairaus, joka on selvästi ilmennyt ennen työsuhteen alkamista, taikka sellainen vika tai vamma, jonka hän oli saanut ennen sanottua ajankohtaa, tai jos työntekijä eläketurvan piiriin tulostaan lähtien kuolemaansa saakka on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön.

b) Perhe-eläkkeen suuruus

Perhe-eläkkeen suuruus tulee määritellä seuraavassa esitetäviä periaatteita noudattaen:

1) Lisäperhe-eläkkeen suuruus lasketaan vähentämällä kokonaisperhe-eläkkeestä samaan työsuhteeseen perustuva TEL:n mukainen perusperhe-eläke.

Täysi kokonaisperhe-eläke on, jos edunsaajia on vähintään kolme, eläketurvan ehdoissa määrätty prosenttimäärä q % eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Sanotusta määrästä täysi kokonaisperhe-eläke on kolme neljäsosaa, jos edunsaajia on kaksi, ja puolet, jos edunsaajia on yksi.

Jos edunjäyttäjällä on eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa vähemmän kuin eläketurvan ehdoissa määrätty täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika n kuukautta, kokonaisperhe-eläke on eläkkeeseen oikeuttavien täysien palveluskuukausien osoittama $n:s$ osa täyden kokonaisperhe-eläkkeen määrästä.

Lisäeläkkeen määrää rajoitetaan niin, että kokonaisperhe-eläke yhdessä muiden TEL:n ja LEL:n mukaisten perhe-eläkkeiden sekä sellaisten edunjäyttäjän työ- ja virkasuhteisiin ja YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvien perhe-eläkkeiden kanssa, jotka työnantaja ilmoittaa otettavaksi huomioon, on enintään 60 % (tai 66 %) korkeimmasta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Jos edunsaajia on kaksi, on mainittu prosenttiluku kuitenkin 45 (tai 49,5) ja jos edunsaajia on yksi, on prosenttiluku 30 (tai 33). Rajoitusta toimitettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen sisältyvää määräaikaista korotusta.

Edellä mainittua rajoitusta tehtäessä voidaan lisäksi PEL-eläkettä vastaavana vähennyksenä ottaa huomioon joko

- kansaneläkkeen perusosa kaksinkertaisena, jos edunsaajia on vähintään kolme, 1 1/2-kertaisena, jos edunsaajia on kaksi, ja muulloin se jätetään huomioon ottamatta tai
- kansaneläkkeen perusosa, jos edunsaajia on vähintään kaksi, ja muulloin se jätetään huomioon ottamatta.

Edellä tarkoitettut työnantajan ilmoittamat muut eläkkeet otetaan huomioon sellaisina kuin eläketurvan ehdoissa sanotaan.

2) Lisäperhe-eläkkeen suuruus lasketaan vähentämällä kokonaisperhe-eläkkeestä samaan työsuhteeseen perustuva TEL:n mukainen perusperhe-eläke.

Täysi kokonaisperhe-eläke on eläketurvan ehdoissa määrätty prosenttimäärä q' % eläkkeen perusteena olevasta palkasta lisättynä yhdellä viidesosalla kunkin edunsaajana olevan lapsen osalta. Jos edunsaajina on vain lapsia, on kokonaisperhe-eläke kunkin lapsen osalta $1/5 q'$ % eläkkeen perusteena olevasta palkasta ja jos lapsen molemmat vanhemmat ovat kuolleet, on eläke kaksinkertainen.

Jos edunjäyttäjällä on eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa vähemmän kuin eläketurvan ehdoissa määrätty täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika n kuukautta, kokonaisperhe-eläke on eläkkeeseen oikeuttavien täysien palveluskausien osoittama $n:s$ osa täyden kokonaisperhe-eläkkeen määrästä.

Lisäperhe-eläkkeen määrää rajoitetaan niin, että kokonaisperhe-eläke, kun edunsaajana on vain leski, yhdessä muiden TEL:n ja LEL:n mukaisten perhe-eläkkeiden sekä sellaisten edunjäyttäjän työ- ja virkasuhteisiin ja YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänolojaksoihin perustuvien perhe-eläkkeiden kanssa, jotka työnantaja ilmoittaa otettavaksi huomioon, on enintään eläketurvan ehdoissa määrätty prosenttiluku r % korkeimmasta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Tällöin muut perhe-eläkkeet lasketaan olettaen lesken olevan yksinään edunsaajan. Samassa suhteessa kuin edellä pienennetään kokonaisperhe-eläkettä myös silloin, kun edunsaajina on lapsia. Rajoitusta toimitettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen sisältyvää määräaikaista korotusta.

Milloin eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika on laskettu myöhemmästä ajankohdasta kuin työsuhteeseen tulosta lähtien, on lisäeläkkeen suuruutta laskettaessa TEL:n mukaisesta perusperhe-eläkkeestä rinnastettava muiden työsuhteiden vapaakirjoihin se osa, joka vastaa aikaa, jota ei ole otettu huomioon kokonaisperhe-eläkettä laskettaessa.

Lisäperhe-eläkkeen suuruus voidaan määritellä myös siten, että se on jollakin edellä sanotulla tavalla määriteliystä lisäperhe-eläkkeestä se suhteellinen osa, joka vastaa lisäeläkejärjestelmän voi-

maantulosta eläkeikään asti lasketun palvelusajan osuutta koko perhe-eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta.

Muutettaessa rekisteröimätön eläkejärjestely rekisteröidyksi, voidaan eläketurvan ehdoissa lisäksi määrätä, että uuden järjestelmän mukainen eläke on kunkin työntekijän osalta aina vähintään sen suuruinen, että se vastaa uuden järjestelmän hyväksi hänen osaltaan siirrettäviä aikaisemman eläkejärjestelmän varoja. Vastaavasti voidaan menetellä myös silloin, kun rekisteröidyn eläkejärjestelyn ehtoja muunnetaan.

Naispuolisen edunjättäjän jälkeen suoritettavan perhe-eläkkeen suuruus tulee määritellä vaihtoehdon 1 tai siitä johdetun vaihtoehdon mukaisesti.

Eläkkeen perusteena olevan palkan ja eläkkeeseen oikeuttavan palvelusajan laskemisessa on noudatettava edellä vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä mainittuja periaatteita. Jos edunjättäjällä olisi ollut kuollessaan oikeus TEL 6 §:n 3 momentin mukaisesti myönnettävään työkyvyttömyyseläkkeeseen edellyttäen, että hän silloin olisi tullut työkyvyttömäksi, on eläkeikään jäljellä oleva aika laskettava eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi.

TEL:n mukainen peruserhe-eläke tulee laskea ottamatta huomioon TEL 8 §:n mukaista yhteensovitusta. TEL:n 5a ja 7b §:n mukainen peruserhe-eläkkeen korotus rinnastetaan lisäperhe-eläkkeen suuruutta laskettaessa muiden työsuhteiden vapaakirjoihin.

Prosenttiluku q saa olla enintään 66.

Prosenttiluku q' on valittava niin, että se on vähintään 20 ja enintään 40.

Täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusajanka on valittava väliltä 300-504 kuukautta.

Prosenttiluku r on valittava vähintään 30:ksi ja enintään 40:ksi.

Lisäperhe-eläkkeen rajoitusta ei toimiteta uudelleen eläkkeen alkamisen jälkeen, vaikka siihen vaikuttaneen eläkkeen määrä olisi muuttunut.

Perhe-eläkkeet tulee yhteensovittaa tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja sotilasvammalain mukaisten eläkkeiden kanssa noudattaen vapaaehtoisten lisätujen vapaakirjan eh-

doissa ja perusteissa sanottuja periaatteita niistä kuitenkin siten poiketen, että yhteensovitusrajaa laskettaessa käytetään samaa prosenttilukua ja saman määräistä perhe-eläkelain mukaista eläkettä kuin lisäeläkkeen suuruutta rajoitettaessa.

IV Hautausavustus

Hautausavustuksen suorittamisen edellytykset tulee määritellä niin, että hautausavustus suoritetaan, jos työntekijä kuolee ollessaan tai palveltuaan eläkeikään saakka työsuhteessa, johon liittyvään eläketurvaan oikeus hautausavustukseen sisältyy, taikka saadessaan tai ollessaan oikeutettu saamaan sen perusteella työkyvyttömyyseläkettä, joka on myönnetty TEL 6 §:n 3 momenttia soveltaen. Hautausavustus suoritetaan edunjättäjän omaisille tai, jollei näitä ole, sille, joka on hautauskustannukset suorittanut.

Hautausavustuksen suuruus voidaan valita 1, 2 tai 3 kertaiseksi TEL 7 §:n mukaisen kuukausipalkan määräksi. Hautausavustuksen suuruus rajoitetaan lisäksi niin, että se ei nouse tulo- ja omaisuusverolain 29 §:n 2 momentissa tarkoitettua pääomasuoritusta suuremmaksi.

V Henkilöpiiri

Eläketurvan ehdoissa on määriteltävä lisäeduista osalliseksi tuleva henkilöpiiri, jolloin työnantajan henkilökunta voidaan eläketurvan sisällön suhteen jakaa useampaankin ryhmään. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon lisätujen rekisteröimisehdoista annetun sosiaaliministeriön päätöksen (745/66) 2 §:n 1 momentin määräykset.

VI Lisäeläketurvan voimaantulo

Lisäeläketurvan voimaan astumiselle voidaan asettaa ikäraja ja määrätä odotusaika, jonka kuluttua henkilö työsuhteen alkamisen jälkeen tulee lisäeläketurvan piiriin. Tällöin ei kuitenkaan ikärajaa saa valita 35 vuotta korkeammaksi eikä odotusaikaa määrätä 5 vuotta pitemmäksi.

VII Muuta

a) Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen epääminen tai vähentäminen

Lisäeläketurvan osalta tulee työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen epäämisestä ja vähentämisestä olla voimassa samat TEL 8 b §:n säännöksiä vastaavat määräykset kuin vähimmäisturvankin osalta.

b) Eläkkeen suorittaminen

Lisäeläkkeiden suorittamisen tulee tapahtua samoja määräyksiä noudattaen kuin vähimmäisturvan mukaisten eläkkeiden suorittaminen.

c) Vapaakirjan lisätujen osalta

Vapaakirjan osalta tulee noudattaa vahvistettavia vapaakirjan ehtoja ja perusteita.

d) Eläketurvan ehdot eräissä erikoistapauksissa

Mikäli vakuutus sopimuksesta ei muuta seuraa, on henkilöön, joka VI kohdassa tarkoitettun odotusajan tai ikärajan tahi vastuuvainan taikka lisäeläketurvasta kieltäytymisen johdosta ei kuulu lisäeläketurvan piiriin, sovellettava peruseläketurvan osalta sitä eläkeikää ja niitä eläketurvan ehtoja, joita olisi sovellettava siinä tapauksessa, että edellä mainittuja syitä lisäeläketurvasta poisjäämiselle ei olisi.

Jos henkilö palveltuaan työsuhteeseen liittyvän odotusajan on jo täyttänyt eläkejärjestelyn eläkeiän, ovat hänen osaltaan eläkeikä ja eläketurvan ehdot TEL:n vähimmäisvaatimusten mukaiset.

MYEL 11 §:n ja 1 MOMENTIN JA YEL 11 §:n 1 MOMENTIN
MUKAISET REKISTERÖIMISKELPOISET LISÄEDUT

Seuraavassa esitettyjä lisäetujen laskusääntöjä käytetään laskettaessa lisäedun määrää lisäedun tai sen muutoksen voimaantullessa. Muulloin lisäetu on voimassa viimeksi tehdyn laskelman mukaisena, tarkistettuna TEL 9 §:ssä tarkoitettulla indeksillä.

I Eläkkeen saamisen ehtoja koskevat parannukset

a) Eläkeikä

Lisäeläketurvan eläkeikä voidaan valita kokonaisina vuosina myös alhaisemmaksi kuin 65 vuotta.

b) Henkilöpiiri

MYEL 22 §:n 6 momentissa tarkoitettulle maatalousyrittäjälle voidaan järjestää kohdissa II a ja III b sanotun suuruinen vanhuus- ja perhe-eläketurva.

II Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen määrää koskeva lisäetu

Millöin työkyvyttömyys aiheutuu sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka yrittäjällä oli saman yrittäjändölojaksen alkaessa, hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen lisäeläketurvan perusteella vain, jos hän on tullut työkyvyttömäksi lisäeläketurvan piiriin tultuaan ja aikaisintaan vuoden kuluttua jakson alkamisesta.

a) Vanhuuseläkkeen suuruus

Vanhuuseläkkeen suuruus tulee määritellä seuraavassa esitettäviä laskusääntöjä noudattaen:

Lisäeläkkeen suuruus lasketaan niin, että lisäeläkkeen ja samaan yrittäjändölojaksöön perustuvan YEL:n (MYEL:n) mukaisen vähimmäiseläkkeen yhdessä muodostama tavoite-eläke on, enintään 65 % lisäeläkkeen perusteena olevasta työtö-

losta. Vähimmäiseläkkeen tavoitemäärää laskettaessa eläkkeeseen oikeuttava aika luetaan 65 vuoden ikään saakka.

Lisäeläkkeen määrä rajoitetaan niin, että se yhdessä muiden YEL:n, MYEL:n, TEL:n ja LEL:n mukaisten vanhuuseläkkeiden kanssa on enintään 66 % korkeimmasta YEL:n, MYEL:n ja TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta työtulosta tai palkasta. MYEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevana työtulona pidetään tällöin vähintään MYEL 19.2 §:ssä tarkoitettua työtuloa. Sikäli kuin yrittäjänäolojaksi ja työsuhte ovat rinnakkaisia lasketaan työtulo ja palkka yhteen rajoitusta tehtäessä.

MYEL 22 §:n 6 momentissa tarkoitettun maatalousyrittäjän vanhuuseläkkeen suuruus lasketaan edellä olevan mukaan merkitsemällä samaan yrittäjänäolojaksoon perustuva vähimmäiseläke nolllaksi.

L i s ä e l ä k k e e n p e r u s t e e n a o l e v a työtulo tulee määrittää samoin kuin se on määritetty henkilön vähimmäiseläketurvan osalta kuitenkin niin, että sanottu tulo voi ylittää YEL 7 §:n 1 momentissa mainitun markkamäärän ja että MYEL:n 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu työtulo voidaan määrätä todellisten hehtaanimäärien mukaan.

K o r k e i n t a t y ö t u l o a t a i p a l k k a a valittaessa käytetään YEL- ja MYEL-vapaakirjojen osalta vähimmäis- turvan mukaisen eläkkeen perusteena olevaa työtuloa ja jatkuvan yrittäjänäolojaksen osalta lisäeläkkeen perusteena olevaa työtuloa.

Y E L : n (M Y E L : n) m u k a i n e n v ä h i m - m ä i s e l ä k e tulee laskea ottamatta huomioon TEL 8 §:n mukais- ta yhteensovitusta ja ottamatta huomioon henkilön mahdollista yrit- täjätoimintaa 65 ikävuoden jälkeen. Kaikki ko. yrittäjänäolojaksoon liittyvät vähimmäiseläketurvan mukaiset vakuutusmaksut oletetaan suo- ritetuiksi. Vähimmäiseläkkeen määrässä ei oteta huomioon MYEL 6 §:n 2 momentin mukaista vähennystä.

Jos lisäeläketurvan eläkeikä on 65 vuotta alhaisempi, van- huuseläkkeeseen vakuutetaan lisäosa, jonka suuruus on eläkeiästä 65 vuoden ikään em. vähimmäiseläke ja 65 vuoden iästä alkaen 65 vuo- den ikää ja eläkeikää vastaavien vähimmäiseläkkeiden erotus. Tästä

lisäosasta vähennetään vähimmäisturvan mukainen työkyvyttömyyseläke ja se vanhuuseläkkeen osa, jonka yrittäjä lisäeläketurvan eläkeiän täyttämisen jälkeen työkyvyttömyyseläkkeellä ollessaan on ansainnut vähimmäiseläkettä.

b) Työkyvyttömyyseläkkeen suuruus

Työkyvyttömyyseläkkeen suuruus tulee määrittää kuten 65 vuoden eläkeikää vastaavan lisävanhuuseläkkeen suuruus.

c) Työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeen yhteensovitus eräiden muiden eläkkeiden kanssa

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet tulee yhteensovittaa tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja sotiasvammalain mukaisten eläkkeiden kanssa noudattaen lisätujen vapaakirjan ehdoissa ja perusteissa sanottuja periaatteita.

III Perhe-eläkkeen määrää koskeva lisäetu

a) Perhe-eläkkeen ehdot

Perhe-eläke jakautuu edunsaajien kesken siten, että leski saa siitä kaksi ja kukin lapsi yhden yhtä suuren osan.

Perhe-eläkettä ei suoriteta

- leskelle, jos avioliitto on solmittu yrittäjän täytettyä 65 vuoden iän; tai
- jos yrittäjä on kuollut vuoden kuluessa yrittäjänäolojakson alkamisesta ja kuoleman pääasiallisena syynä on sairaus, joka on selvästi ilmennyt ennen yrittäjänäolojakson alkamista, taikka sellainen vika tai vamma, jonka hän oli saanut ennen sanottua ajankohtaa, tahi jos yrittäjä lisäeläketurvan piiriin tulostaan lähtien kuolemaansa saakka on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön.

b) Perhe-eläkkeen suuruus

Perhe-eläkkeen suuruus tulee määrittellä seuraavassa esitetäviä periaatteita noudattaen:

Lisäperhe-eläkkeen suuruus lasketaan vähentämällä kokonaisperhe-eläkkeestä samaan yrittäjänäolojaksoon perustuva YEL:n (MYEL:n) mukainen vähimmäisperhe-eläke. Vähimmäisperhe-eläkettä laskettaessa eläkkeeseen oikeuttava aika luetaan 65 vuoden ikään saakka.

Kokonaisperhe-eläke on, jos edunsaajia on vähintään kolme, enintään 66 % lisäeläkkeen perusteena olevasta työtulosta. Kokonaisperhe-eläke on sanotusta määrästä kolme neljäsosaa, jos edunsaajia on kaksi, ja puolet, jos edunsaajia on yksi.

Lisäeläkkeen määrää rajoitetaan niin, että kokonaisperhe-eläke yhdessä muiden YEL:n, MYEL:n, TEL:n ja LEL:n mukaisten perhe-eläkkeiden kanssa on enintään 66 % korkeimmasta YEL:n, MYEL:n ja TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta työtulosta tai palkasta. MYEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevana työtulona pidetään tällöin vähintään MYEL 19.2 §:ssä tarkoitettua työtuloa. Jos edunsaajia on kaksi, mainittu prosenttiluku on kuitenkin 49.5, ja jos edunsaajia on yksi, prosenttiluku on 33. Sikäli kuin yrittäjänäolojakso ja työsuhde ovat rinnakkaisia lasketaan työtulo ja palkka yhteen rajoitusta tehtäessä.

MYEL 22 §:n 6 momentissa tarkoitettua maatalousyrittäjän jälkeä maksettavan perhe-eläkkeen suuruus lasketaan edellä olevan mukaan merkitsemällä samaan yrittäjänäolojaksoon perustuva vähimmäisperhe-eläke nolllaksi.

Lisäeläkkeen perusteena olevan työtulon laskemisessa ja korkeimman työtulon tai palkan valitsemisessa on noudatettava edellä vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä mainittuja periaatteita.

YEL:n (MYEL:n) mukainen vähimmäisperhe-eläke tulee laskea ottamatta huomioon TEL 8 §:n mukaista yhteensovitusta. Kaikki ko. yrittäjänäolojaksoon liittyvät edunjäätäjän vähimmäisturvan mukaiset vakuutusmaksut oletetaan suoritetuiksi.

Jos lisäeläketurvan eläkeikä on 65 vuotta alempi ja jos vakuutetulla on perhe-eläkkeeseen oikeuttavia edunsaajia, on vakuutus- ta otettaessa vakuutettava perhe-eläkkeen lisäosa. Lisäosa vastaa

sitä perusturvan mukaista perhe-eläkettä, joka perustuu vakuutuksen ottamisen ajankohtaa vastaavaan työtuloon ja alennetusta eläkeiästä 65 vuoden ikään laskettuun yrittäjänäoloaikaan. Lisäeläkkeestä vähennetään vastaavaan yrittäjänäoloaikaan perustuva perusturvan mukainen perhe-eläke.

Perhe-eläkkeet on yhteensovitettava tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja sotilasvammalain mukaisten eläkkeiden kanssa noudattaen vapaaehtoisten lisätujen vapaakirjan ehtoja ja perusteita.

IV Muuta

a) Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen epääminen tai vähentäminen

Lisäeläketurvan osalta tulee työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen epäämisestä ja vähentämisestä olla voimassa samat määräykset kuin vähimmäisturvankin osalta.

b) Eläkkeen suorittaminen

Lisäeläkkeiden suorittamisen tulee tapahtua samoja määräyksiä noudattaen kuin vähimmäisturvan mukaisten eläkkeiden suorittaminen.

c) Vapaakirja lisätujen osalta

Vapaakirjan osalta tulee noudattaa vahvistettavia vapaakirjan ehtoja ja perusteita.